

Sygn. akt II PZ 23/15

POSTANOWIENIE

Dnia 25 lutego 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Romualda Spyt (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Beata Gudowska

SSN Jolanta Strusińska-Żukowska

w sprawie z powództwa S. K.

przeciwko Gminnej Spółdzielni "Samopomoc Chłopska" w C.

o ustalenie istnienia stosunku pracy i zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń

Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 25 lutego 2016 r.,

zażalenia powoda na postanowienie Sądu Okręgowego w T.

z dnia 12 sierpnia 2015 r.,

1. oddała zażalenie,

2. zasądza od Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w T. na rzecz adwokat M. K. kwotę 120 zł, powiększoną o stawkę podatku od towarów i usług tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy udzielonej powodowi w postępowaniu zażaleniowym.

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w T. postanowieniem z dnia 12 sierpnia 2015 r., odrzucił skargę o wznowienie postępowania wniesioną przez S. K. w sprawie z jego powództwa przeciwko Gminnej Spółdzielni „Samopomoc Chłopska” w C., o ustalenie istnienia stosunku pracy i zapłatę, zakończonej prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w T. z dnia 3 marca 2011 r.

W uzasadnieniu Sąd wskazał, że powód w treści skargi powołuje art. 403 § 2 k.p.c., zgodnie z którym można żądać wznowienia w razie późniejszego wykrycia prawomocnego wyroku, dotyczącego tego samego stosunku prawnego, albo wykrycia takich okoliczności faktycznych lub środków dowodowych, które mogłyby mieć wpływ na wynik sprawy, a z których strona nie mogła skorzystać w poprzednim postępowaniu. Powołane przez powoda okoliczności w postaci stanu zdrowia czy represji politycznych po 1986 r., nie wyczerpują powyższej podstawy wznowienia, albowiem w ogóle nie odnoszą się do sprawy, której wznowienia domaga się powód. Jak wynika z analizy akt sprawy IV Pa .../11, wszystkie poruszane przez powoda kwestie, w tym odnoszące się do stanu jego zdrowia (także przedłożona aktualna dokumentacja medyczna) były już przedmiotem analizy i nie stanowią nowych okoliczności w rozumieniu przywołanego wyżej przepisu. Nowym dowodem ani nową okolicznością nie jest również ustawa z dnia 20 marca 2015 r. o działaczach opozycji antykomunistycznej oraz osobach represjonowanych (Dz.U. poz. 693), która pozostaje bez związku z przedmiotem niniejszego postępowania, tożsamo jak powołana instytucja zasiedzenia, której przesłanki nie mogą zostać przeniesione na grunt postępowania ze skargi o wznowienie.

Sąd podkreślił, że z analizy pism powoda nie wynikają też inne okoliczności podlegające interpretacji przez pryzmat przesłanek skargi o wznowienie. Skarżący nie przedstawił nowych dowodów pozwalających przypuszczać, że wyrok został wydany w oparciu o dokument przerobiony lub podrobiony bądź został uzyskany za pomocą przestępstwa (art. 403 § 1 k.p.c.). Nie powołał się także na niekonstytucyjność aktu będącego podstawą orzeczenia ani nie wskazywał, że na treść wyroku miało wpływ postanowienie niekończące postępowania w sprawie, wydane na podstawie aktu normatywnego uznanego przez Trybunał Konstytucyjny za niezgodny z Konstytucją, ratyfikowaną umową międzynarodową lub z ustawą, uchylone lub zmienione zgodnie z art. 416¹ k.p.c. Wreszcie powód nie kwestionował poprawności składu sądu orzekającego w przedmiotowym postępowaniu ani nie wskazał, że w jego toku był pozbawiony możliwości obrony swoich praw (art. 401 k.p.c.), co i tak nie byłoby prawdziwe, albowiem był reprezentowany przez

fachowego pełnomocnika, biorąc jednocześnie osobisty czynny udział w jego przebiegu.

Postanowienie to zostało zaskarżone zażaleniem przez skarżącego, który zarzucił mu obrazę: art. 403 § 2 k.p.c., przez jego niezastosowanie w przedmiotowej sprawie, pomimo że występują okoliczności faktyczne, które mogły mieć wpływ na wynik sprawy, a mianowicie stan zdrowia powoda nie pozwalał na należyte reprezentowanie swoich interesów podczas toczącego się postępowania, stan psychiczny powoda nie pozwalał na konstruowanie zarzutów i przedstawiania swojej argumentacji w trakcie trwania procesu; art. 410 § 1 k.p.c., przez jego niewłaściwe zastosowanie i odrzucenie skargi, jako nieopartej na ustawowej podstawie, podczas gdy przedmiotowa skarga ma oparcie ustawowe, gdyż występują okoliczności faktyczne, które mogły mieć wpływ na wynik postępowania, które wykryte zostały w czasie późniejszym, a strona nie mogła z nich skorzystać w poprzednim postępowaniu; art. 407 § 1 k.p.c., przez jego niezastosowanie w przedmiotowej sprawie, podczas gdy powód dotrzymał terminu określonego wskazanym przepisem, gdyż po ustaniu przyczyny niemożności reprezentowania swych interesów, w postaci braku świadomości, niezwłocznie, w ustawowym terminie trzymiesięcznym złożył skargę o wznowienie postępowania, gdy po zmianie leków, uzyskał świadomość, pozwalającą na należyte reprezentowanie swoich interesów.

W uzasadnieniu skarżący wskazał, że cierpi na poważne zaburzenia psychiczne. Nie istnieją żadne podstawy, aby odmówić wiarygodności jego twierdzeniom, że w momencie orzekania w przedmiotowej sprawie nie miał świadomości, nie rozumiał wyroku, nie był w stanie reprezentować swoich interesów, podnosić argumentów, przedstawiać dowodów, odpiierać zarzutów. Podkreślił, że poprawę stanu jego świadomości i percepcji spowodowała zmiana leków, a Sąd *meriti* nie sprawdził powyższych twierdzeń, nie przeprowadził dowodu z opinii biegłego lekarza psychiatry na te okoliczności, nie zażądał od powoda również dokumentacji medycznej.

W ocenie skarżącego, jeśli nie posiadał stanu świadomości, aby należycie reprezentować swoje interesy, to niewątpliwie jest to okoliczność faktyczna mająca istotne znaczenie dla przedmiotowej sprawy. Brak świadomości spowodował, że

powód nie mógł skutecznie skorzystać w poprzednim postępowaniu z własnych wyjaśnień i odnoszenia się do twierdzeń strony przeciwnej. Nie zmienia tej oceny, że powód miał w przedmiotowej sprawie ustanowionego pełnomocnika, gdyż brak świadomości uniemożliwił mu również współpracę z pełnomocnikiem i przedstawienie swojego stanowiska, twierdzeń, wniosków czy zarzutów po wydaniu wyroku w pierwszej instancji. Powyższe okoliczności zostały przez powoda „wykryte” w późniejszym okresie, gdyż dopiero po polepszeniu się stanu świadomości, z uwagi na zmianę leków, zrozumiał, jaki przebieg miało wcześniej toczzone postępowanie. Sąd miał możliwość wezwania powoda do uprawdopodobnienia okoliczności, na których opiera skargę o wznowienie postępowania, miał możliwość powołania biegłego z zakresu psychiatrii, gdyż ocena stanu zdrowia powoda w czasie orzekania w niniejszej sprawie i w chwili obecnej, wymaga niewątpliwie specjalistycznej wiedzy.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Możliwość wznowienia postępowania na podstawie art. 403 § 2 k.p.c. jest uzależniona od zaistnienia łącznie trzech przesłanek: po pierwsze, wykrycia po uprawomocnieniu się wyroku nowych okoliczności faktycznych lub środków dowodowych, które istniały w toku postępowania, ale nie zostały w nim powołane, po drugie, możliwości wpływu tych okoliczności lub dowodów na wynik sprawy i po trzecie, niemożności skorzystania z nich przez stronę w poprzednim postępowaniu (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 8 czerwca 2010 r., II PZ 12/10, niepublikowane).

Powołany przepis zawiera zatem wymaganie, aby wykryte później okoliczności faktyczne mogły mieć wpływ na wynik sprawy. W tym wypadku chodzi więc o takie okoliczności faktyczne, które wchodziłyby w skład podstawy faktycznej wyroku (por. postanowienie Sadu Najwyższego z dnia 6 lutego 2009 r., IV CZ 2/09; LEX nr 610222). Chodzi więc o fakty mające istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy w rozumieniu art. 227 k.p.c. Do takich okoliczności nie zalicza się brak możliwości „należytego reprezentowania przez stronę swoich interesów” ze względu na chorobę psychiczną, w szczególności, że taka przyczyna stanowi

odrębną podstawę wznowienia postępowania wskazaną w art. 401 pkt 2 k.p.c., polegającą na pozbawieniu strony możliwości działania.

W judykaturze Sądu Najwyższego przyjmuje się, że w rozumieniu art. 401 pkt 2 k.p.c. strona zostaje pozbawiona możliwości działania tylko wtedy, gdy doszło do pozbawienia jej możliwości obrony, a więc gdy znalazła się w takiej sytuacji, w której nie tylko ograniczono lub utrudniono jej przedstawienie i popieranie swojego stanowiska w toczącym się postępowaniu, ale także gdy było to wynikiem naruszenia przepisów prawa procesowego przez sąd lub inną stronę (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 30 stycznia 2014 r., IV CZ 112/13, LEX nr 1433607 i powołane w nim orzecznictwo). Pozbawienie strony postępowania możliwości działania następuje zatem „wskutek naruszenia przepisów prawa”, a do tego może dojść (w skrajnych przypadkach) z powodu nieustanowienia przez sąd w sprawie pełnomocnika z urzędu dla strony, której choroba psychiczna wręcz uniemożliwia świadome i celowe działania w procesie (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 lipca 2005 r., II UK 271/04 OSNP 2006 nr 5-6, poz. 95). Skoro w postępowaniu, którego skarga dotyczy, skarżący był reprezentowany przez fachowego pełnomocnika, to nie sposób przyjąć, że doszło w nim do pozbawienia go możliwości działania w rozumieniu art. 401 pkt 2 k.p.c.

W konkluzji, w niniejszej sprawie nie zachodziły ustawowe podstawy wznowienia, postępowania, co uzasadniało jej odrzucenie skargi na podstawie art. 410 § 1 k.p.c.

Z tych względów Sąd Najwyższy zażalenie oddalił (art. 398¹⁴ w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c.). O kosztach nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu w postępowaniu zażaleniowym rozstrzygnięto na mocy § 19 i 20 w związku z § 12 ust. 1 pkt 1 w związku z § 13 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu.

